

صنعت گاز ایران با رکوردهای جدید، پاسخگوی نیازهای انرژی در زمستان ۱۴۰۳ شد

آغاز زمستان امسال در کشور از آبان ماه رقم خورد و صنعت گاز بسیار زودتر از آن چیزی که تصور می‌شد، آرایش زمستانی به خود گرفت. ورود توده هوای اسکاندیناوی برای نخستین بار در آبان امسال، همه را آماده استقبال زود هنگام از سپیدترین فصل سال کرد؛ سرما و بارش‌هایی که نسبت به ۵ سال گذشته، در هفته نخست آبان بی‌سابقه بود.

۱۱ استان شمالی کشور همزمان، با افزایش برودت هوا روبه رو و این افزایش برودت، سبب کاهش ۱۲ درجه ای دما شد، به طوری که حجم مصرف گاز در ۴ روز نخست آبان امسال نسبت به مدت مشابه پارسال، ۵۵ درصد رشد کرد.

سرمای هوا در ماه های آذر، دی و بهمن نیز پایدار بود و سردترین هفته سال از ۲۰ بهمن در کشور آغاز شد که با کاهش دمای هوا در پی بارش برف و باران در اقصی نقاط کشور، گستردگی سرما در ۲۱ استان کشور به اوج خود رسید. با این وجود اما با برنامه ریزی، تلاش شبانه روزی و آمادگی کامل شرکت ملی گاز ایران برای دریافت گاز خام، فرآوری و انتقال گاز شیرین در پایین دست این صنعت، شبکه گازرسانی به طور پایدار حفظ و گرما در خانه ها ماندگار شد.

در عین حال در کنار حفظ تولید و پایداری شبکه و با وجود افزایش هر ساله مشتریان گاز کشور و رشد مصرف، ۷ مرتبه رکوردهایی در تولید گاز شیرین به طور متوالی در این روزهای سرد ثبت شد که آخرین رکورد تولید ۸۸۰ میلیون مترمکعب گاز در ۱۳ بهمن ماه بود. همچنین میانگین تحویل گاز شیرین به شبکه در آذرماه معادل ۸۵۰ میلیون مترمکعب، در دی ماه ۸۶۳ میلیون مترمکعب و در ۲۰ روز نخست بهمن ماه، ۸۷۱ میلیون مترمکعب بوده است.

به گفته سعید توکلی، معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران، اقدامات انجام شده طی این مدت شامل: تلاش هایی برای پایداری، امنیت، بهره ور بودن و توزیع ایمن گاز، دیپلماسی انرژی و مدیریت مصرف گاز، نشان دهنده تلاش های مستمر برای بهبود شرایط و افزایش بهره وری در صنعت نفت و گاز کشور و عبوری آرام از زمستان بوده است.

برگزاری زود هنگام جلسات سوخت به منظور توزیع ایمن و پایدار گاز

برگزاری جلسات سوخت شرکت ملی گاز ایران به منظور بررسی وضعیت مقدار گاز تحویلی به شبکه و اتخاذ تصمیم های جدید با توجه به پیش بینی ها و سناریوهای مختلف برای افزایش پایداری، به ویژه قابلیت اطمینان شبکه، امسال یک ماه زودتر از سال گذشته و هم زمان با شروع زود هنگام زمستان در آبان ماه آغاز شد تا با گزارش ها و آمارهای رسیده، راهکارهای مقابله با سرما و گرم نگاه داشتن خانه هم وطنان به سرعت اعمال شود.

این در حالی است که طی این مدت، ده ها جلسه کمیته سوخت داخل با حضور مدیران ستادی و مدیران عامل تمامی شرکت های تابعه به صورت ویدئوکنفرانس برگزار شد تا با توجه به شرایط جوی کشور، با همراهی و مدیریت دیسپچینگ ملی گاز و تمامی نهادهای مسئول و درگیر، درخصوص میزان و چگونگی گازرسانی به استان ها، ارایه طریق شود.

کاهش زمان تعمیرات اساسی

بر همین اساس، کاهش زمان تعمیرات ایستگاه های مختلف تقویت فشار و پالایشگاه ها از دیگر تصمیمات این نشست ها بود؛ ضمن آن که این اقدام، تأثیر زیادی بر زمان پایداری شبکه داشت. به عنوان مثال، بخشی از تعمیرات پالایشگاه خانگیران که به مدت سه روز برنامه ریزی شده بود، با ارزیابی ریسک به سال آینده موکول شد تا از عدم انتقال حدود ۱۲۰ تا ۱۵۰ میلیون مترمکعب جلوگیری شود.

کاهش زمان اتصال فاز دوم پالایشگاه ایلام به خط سراسری نیز، از دیگر موارد مهم مطرحه در جلسات سوخت بود که با برنامه ریزی دقیق و تعریف جبهه های کاری موازی و فشرده، زمان اجرای این پروژه از ۶۵ روز به ۳۰ روز کاهش یافت و موجب شد تولید پالایشگاه متوقف نشود.

پایداری مطلوب پالایشگاه ها

با توجه به اهمیت آمادگی و افزایش قابلیت اطمینان تأسیسات، در پالایشگاه های فاز ۶، ۷ و ۸، افزون بر اجرا و اصلاح خروجی وضعیت توربین ها و کمپرسورها، با تشکیل نخستین کارگروه تخصصی ابزار دقیق با استفاده از ظرفیت متخصصین این حوزه و نیز کارگروهی تلفیقی، در قالب کارگروه ابزار دقیق و برق و اعزام همکاران منطقه ۲ عملیات انتقال گاز به آن جا و بررسی وضع موجود، این پالایشگاه ها به پایداری بسیار مطلوبی دست یافتند که این مساله، نقش بسیار مهمی در روند تولید و فرآوری گاز دارد.

علاوه بر این، با توجه به این که فاز ۱۴ اصطلاحاً پالایشگاه سیزدهم پارس جنوبی یکی از بهترین نقاط در ارتباط با بحث پایداری شبکه است، تمهیداتی با کمک شرکت ملی نفت ایران انجام و دو عدد از کرایزن های موجود در ایستگاه ها به آن پالایشگاه حمل شد و پایداری شبکه را برای ما به ارمغان آورد.

تلاش برای پایداری خطوط

توسعه خط چلوند- رشت از دیگر اقدامات بسیار مهم در زمینه پایداری خطوط بود؛ چراکه این محدوده از نقاط بسیار چالش برانگیز بود که با بررسی های واحدهای برنامه ریزی و دیسپچینگ شرکت ملی ایران و همراهی و همکاری شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران، با تغییر آرایشی در شبکه، مشکل رفع شد و خط به پایداری رسید. در واقع، امسال با اجرای خط چلوند- رشت، اتصال و تغییر آرایشی انجام شد که پایداری شمال غرب کشور را در اوج سرما تأمین کرد.

استفاده حداکثری از ظرفیت انتقال گاز

طی این مدت، استفاده از حداکثر ظرفیت انتقال گاز، موجب شد تا هفتمین رکورد انتقال گاز کشور با انتقال ۸۸۰ میلیون مترمکعب گاز در سال جاری و در ۱۳ بهمن ماه به ثبت برسد.

این در حالی است که در بازه زمانی مشابه در پارسال، ۸۵۴ میلیون مترمکعب گاز منتقل شده بود که نشان دهنده افزایش ۳ درصدی مقدار انتقال گاز طی سال جاری است.

این مهم نشان می دهد که تمامی ایستگاه ها در مناطق عملیاتی با تمام توان فعالیت کردند تا مشکلی در تأمین گرمایش مردم به وجود نیاید.

رکورد شکنی شیرین در تولید گاز طبیعی!

در کنار حفظ تولید و پایداری شبکه و با وجود افزایش هر ساله مشتریان گاز کشور و رشد مصرف، ۷ مرتبه رکوردهایی در تولید گاز شیرین به طور متوالی در این روزهای سرد ثبت شد که آخرین رکورد تولید، ۸۸۰ میلیون مترمکعب گاز در ۱۳ بهمن ماه بود، همچنین میانگین تحویل گاز شیرین به شبکه در آذرماه معادل ۸۵۰ میلیون مترمکعب، در دی ماه ۸۶۳ میلیون مترمکعب و در ۲۰ روز نخست بهمن ماه، ۸۷۱ میلیون مترمکعب بوده است.

تداوم عرضه گواهی صرفه جویی گاز

عرضه گواهی صرفه جویی گاز از مهم ترین، بهترین و اثربخش ترین اقداماتی است که در این زمینه انجام شده؛ بر این اساس، در این بازار، گازهایی که از محل گواهی صرفه جویی تأمین می شوند، به قیمت گذاری می رسند و متقاضیان می توانند این گواهی ها را خریداری کنند.

همچنین، سرمایه گذاری پتروشیمی ها در طرح های صرفه جویی گاز به پیشنهاد وزارت نفت، از دیگر اقدامات همسو با پویای مدیریت مصرف گاز با کاهش ۱۰ درصدی در بخش خانگی است که قرار است با تعیین سازوکار آن، به سرعت، عملیاتی شود و به صرفه جویی در مصرف گاز کمک کند.

افزایش کارکرد توربوکمپرسورها در شبکه انتقال گاز

ازجمله مهم ترین اقدامات انجام شده شرکت انتقال گاز ایران در این بخش، می توان به بحث افزایش کارکرد توربوکمپرسورها و واحدهای پدک در شبکه انتقال گاز اشاره کرد.

این افزایش کارکرد توربوکمپرسورها نسبت به سال گذشته، مؤید این است که تأسیسات و تجهیزات مختلف، علی رغم این که زمان تعمیرات آن ها به دلایل متعدد به تأخیر افتاده بود، ولی همکاران شرکت انتقال گاز با تغییر آرایش و اقدامات بسیار خوب عملیاتی که انجام دادند، توانستند از کاهش پایداری شبکه جلوگیری به عمل آورده و با این اقدام، افزایش قابلیت اطمینان در شبکه را موجب شوند.

مصرف گاز در بخش خانگی، تجاری رکورد زد

به رغم تمام اقدامات انجام شده در این زمینه، اما فراموش نکنیم که اولویت کشور در روزهای سرد سال، تأمین گاز بخش خانگی است و در بعضی از روزها حتی تا ۸۰ درصد گاز شیرین تحویلی به شبکه به بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء اختصاص یافت؛ ضمن این که رکورد مصرف گاز در این بخش روز ۸ اسفندماه با ۷۰۳ میلیون مترمکعب شکسته شد.

این در حالی است که وزارت نفت در کنار تأمین گاز بخش خانگی، تمام تلاش خود را به کار گرفت تا نیاز گاز دیگر بخش ها ازجمله نیروگاه ها را که وظیفه مهم تأمین برق مورد نیاز کشور را برعهده دارند نیز، تأمین کند؛ آمارهای رسمی نشان می دهد تحویل گاز به نیروگاه های کشور در ماه های آذر، دی و بهمن امسال نسبت به مدت مشابه ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ روند افزایشی داشته است.

روند افزایشی تحویل گاز به نیروگاه ها

براساس آمار ارایه شده از سوی شرکت ملی گاز ایران، میانگین تحویل روزانه گاز به نیروگاه ها در آذر ۱۴۰۱، ۱۳۶ میلیون مترمکعب، آذر ۱۴۰۲، ۱۳۱ میلیون مترمکعب و آذر امسال ۱۴۲ میلیون مترمکعب بوده است که نشان می دهد امسال به رغم سرمای بیشتر و پایدارتر، میزان گاز تحویلی به نیروگاه ها افزایش داشته است.

بر همین اساس، دی ماه ۱۴۰۱، میزان گاز تحویلی به نیروگاه ها ۸۷ میلیون مترمکعب و در همین بازه زمانی در امسال، ۱۲۳ میلیون مترمکعب بوده است.

این در حالی است که میانگین روزانه تحویل گاز به نیروگاه ها از یکم تا ۲۰ بهمن در ۱۴۰۱، ۱۱۳ میلیون مترمکعب، در بهمن ۱۴۰۲، ۱۲۱ میلیون مترمکعب و در بهمن امسال ۱۲۳ میلیون مترمکعب بوده است. این آمار نشان می دهد تحویل گاز به نیروگاه ها در آذر، دی و بهمن امسال نسبت به پارسال حدود ۶ درصد و نسبت به سال ۱۴۰۱ حدود ۱۵ درصد افزایش داشته که نشان از برنامه ریزی دقیق وزارت نفت و شرکت ملی گاز ایران است.

به هر روی، نباید فراموش کرد که در سال های اخیر، ایران با چالش های مختلفی در زمینه تأمین پایدار گاز و برق مواجه بوده، اما در مقام مقایسه، تنها سال های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۳ از این نظر قابل مقایسه هستند، زیرا هر دو سال با سرمای شدید همراه بوده اند.

در سال ۱۴۰۳، سرمای هوا نسبت به سال ۱۴۰۱ شدیدتر و طولانی تر بود. این سرمای طولانی باعث افزایش مصرف گاز در بخش خانگی شد، تا حدی که مصرف گاز این بخش در آذرماه امسال به حدنصاب بهمن پارسال رسید؛ با این حال، با وجود این شرایط سخت و با وجود چالش های پیش رو، شرکت ملی گاز ایران توانست به همه تعهدات شورای عالی امنیت ملی عمل کند که این موضوع نشان دهنده توانمندی و برنامه ریزی دقیق این شرکت در مدیریت منابع انرژی است.

اجرای برنامه جامع فرهنگ سازی مصرف بهینه

در این راستا، البته اقداماتی نظیر اجرای کمیون هوادار انرژی، همیار گاز، پویا «دو درجه کمتر» و پخش برنامه ها و فرهنگ سازی مصرف درست گاز از صدا و سیما در کل کشور توسط روابط عمومی شرکت ملی گاز ایران نیز، در کاهش مصرف انرژی بسیار مثبت عمل کرد. در این راستا می توان به موارد زیر اشاره کرد:

– تولید و پخش برنامه ها و فرهنگ سازی مصرف درست گاز از صدا و سیما شامل ۹۷.۷۳۸ نوبت پخش محتوای آموزشی و بیش از ۳۲ ساعت محتوای خبری در شبکه های پرمخاطب سراسری صدا و سیما

– برنامه ریزی و برگزاری نشست های تخصصی متعدد با مدیران و کارشناسان فعال در حوزه انرژی به منظور بحث و بررسی و شناسایی راهکارهای حل معضل ناترازی

– برنامه ریزی و اجرای تبلیغات محیطی گسترده در سطح کشور که در شهر تهران صرفاً ۱۳.۵۰۰ مترمربع از فضاهای تبلیغات شهری در زمینه فرهنگ سازی مصرف درست گاز استفاده شده است

– تبلیغات فراگیر در سکوهای اجتماعی و فضای مجازی با انتشار بیش از ۲۶ هزار محتوای آموزشی و خبری

– انعقاد تفاهم نامه فرهنگ سازی مصرف بهینه بین وزارت نفت و سازمان بسیج مستضعفین

– برگزاری ۴ تور خبری

– برپایی ایستگاه های پرسشگری انرژی در ایستگاه های برتر در شهر تهران

– هماهنگی و ارسال ۴۱۰ میلیون پیامک به مشترکین گاز با توصیه های صرفه جویی

– بخش پیام های کوتاه آموزشی از مانیتورهای انتظار پرواز در تمامی فرودگاه های کشور

– استفاده گسترده از فضاهای تبلیغاتی مترو شهر تهران

کمپین هوادار انرژی

درخصوص بحث کمپین هوادار انرژی می توان گفت که این مهم از طریق روابط عمومی به عنوان هوادار انرژی در کل کشور جاری و ساری و برای فرهنگ سازی در الگوی مصرف، ۱۲ سرفصل پروژه ای مرتبط با فرهنگ سازی تعریف شد که برنامه های عملیاتی تک تک این موارد در حال انجام است.

همچنین، همیار گاز نیز، ازجمله مواردی در این ارتباط است که تجربیات مفیدی در بعضی استان ها به ویژه خراسان رضوی، کسب کرده تا از ظرفیت معلمان مدارس، همچنین دانش آموزان پایه پنجم و ششم استفاده شود.

در واقع، همسو با هدف رعایت الگوی مصرف، اقدامات عمومی مانند پیوستن به کمپین ها و پویای های گفته شده، می توانند نقش مهمی در کاهش مصرف گاز و مدیریت مصرف انرژی ایفا کنند. کاهش دمای وسایل گرمایشی به میزان ۲ درجه در روزهای سرد سال، تأثیر مثبت قابل توجهی داشت و توانست مصرف گاز خانگی و تجاری را به میزان ۲۵ تا ۵۰ میلیون مترمکعب در روز کاهش دهد. این اقدام نه تنها گرمای پایدار را برای همه مردم در سراسر کشور تضمین کرد، بلکه از توقف چرخ صنایع جلوگیری و به رشد اقتصادی کشور نیز کمک شایانی کرد.

قطع گاز بیش از ۱۶ هزار اداره دولتی از ابتدای اجرای طرح پایش مصرف گاز

از ابتدای اجرای طرح پایش مصرف گاز ادارات، اول آذرماه سال جاری، وضعیت مصرف گاز بیش از ۵۵۳ هزار و ۹۱۱ مرکز اداری و دولتی در کشور مورد بررسی قرار گرفت که از این تعداد، گاز ۱۶ هزار و

۵۰۱ مرکز دولتی پرمصرف قطع شد.

در واقع، با توجه به روند کاهشی دما، اجرای طرح بازرسی وضعیت مصرف و پایش دمای ادارات دولتی با شدت بیشتری انجام و برخورد با سازمان های متخلف در این حوزه با جدیت صورت گرفت. در این راستا، گاز ۱۷۸ هزار و ۸۴۴ باغ ویلا خالی از سکنه و گاز حدود ۲ هزار استخر عمومی نیز که الگوی مصرف را رعایت نکرده بودند، قطع شد. این در حالی است که در بازدید میدانی اماکنی که از وسایل گرمایشی گازسوز در فضای باز استفاده می کنند نیز، دستور به قطع تعداد ۴۹۸۹ وسایل گرمایشی این اماکن داده و ضمن پایش ۲۳۰ هزار و ۴۹۱ مرکز تجاری عمومی نیز، گاز ۱۷ هزار و ۷۳۷ مرکز تجاری عمومی که الگوی مصرف را رعایت نکرده بودند، قطع شد. این پایش ها و قطع گاز مراکز که الگوی مصرف را رعایت نکرده بودند، در پایداری شبکه گاز نقش بسزایی داشت.

مدیریت مصرف انرژی؛ کلید پایداری در شرایط بحرانی

به هر روی از یاد نبریم که «توسعه زیرساخت های تولید گاز و افزایش استخراج آن به تنهایی نمی تواند پاسخگوی نیاز روزافزون به این منبع انرژی باشد مگر آن که همزمان مدیریت مصرف انرژی نیز صورت پذیرد»؛ افزایش تولید گاز بدون تغییر در الگوی مصرف، نمی تواند نیازهای انرژی را برآورده کند. با توجه به رشد قابل توجه مصرف گاز در بخش های خانگی، صنعتی و نیروگاهی، تأمین پایدار انرژی در این شرایط بحرانی نیازمند مدیریت دقیق منابع و اجرای سیاست های کارآمد از سوی تمامی افراد، سازمان ها و نهادهای ذیربط است.